

CD56, HBME-1 un ciklīna D1 nozīme vairogdziedzera vēža diferenciālajā diagnostikā

*Artūrs Ozoliņš^{1,2}, Ilze Štrumfa¹, Didzis Gailis¹, Ervīns Vasko¹,
Arnis Āboliņš¹, Zenons Narbutis^{1,2}, Jānis Gardovskis^{1,2}*

¹Rīgas Stradiņa universitāte, Latvija

²Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca, Ķirurģijas klīnika, Latvija

Ievads. Vairogdziedzera vēzis veido ~ 1% no visām ļaundabīgajām slimībām un 90% no endokrīnajiem audzējiem. Latvijā vairogdziedzera vēža sastopamība laika posmā kopš 1995. gada līdz 2010. gadam palielinājusies 2,55 reizes un, visticamāk, šāda tendence saglabāsies arī turpmāk.

Kaut gan vairogdziedzera vēzis visbiežāk ir mazagresīvs, tas tomēr var būt letāls, tādēļ būtisks ir jautājums, kā efektīvi un mērķtiecīgi izmeklēt nejauši atklātos mezglus, lai pareizi novērtētu malignitātes risku katram pacientam.

Darba mērķis. Izvērtēt molekulāro marķieru ekspresiju primāru ļaundabīgu vairogdziedzera audzēju audos.

Materiāls un metodes. Retrospektīvi pārbaudot universitātes slimnīcas arhīva materiālus, tika atlasīti 105 vairogdziedzera operāciju audu materiāli. Atbilstošās operācijas veiktas vairogdziedzera audzēja ārstēšanas nolūkos laika posmā no 2009. līdz 2012. gadam. Pēc histoloģiskās diagnozes verifikācijas saskaņā ar Pasaules Veselības organizācijas noteiktajiem morfoloģiskajiem kritērijiem [DeLellis, et al., 2004] pētījuma grupa sastāvēja no 70 papillāriem vēžiem, 31 folikulāra vēža un 4 medullāriem vēžiem. Imūnhistoķīmiski, izmantojot antigēna struktūras atjaunošanu bāziskā buferī (pH 9,0) un polimēro vizualizācijas sistēmu *EnVision*, noteikti šādi marķieri: CD56, HBME-1 un ciklīns D1. Rezultāti aprēķināti semikvantitatīvi, ņemot vērā ekspresijas intensitāti un plašumu. Ekspresijas intensitāte tika vērtēta kā negatīva – 0; vāji pozitīva – 1; vidēji pozitīva – 2; intensīva – 3.

Rezultāti. Ņemot vērā vidējo ekspresiju un ekspresiju audzēja audos salīdzinājumā ar apkārtējiem audiem, CD56 ekspresija bija statistiski ticami samazināta papillāra vēža audos, taču paaugstināta folikulāra vēža šūnās ($2,59 \pm 0,72$), kā arī audos ap folikulāru vēzi ($2,08 \pm 0,85$) un medullāra vēža audos ($3,0 \pm 0$). Augsta HBME-1 ekspresija iegūta tikai papillāra vēža gadījumā ($2,84 \pm 0,31$). Ciklīns D1 uzrādīja augstu ekspresiju analizētajos vēža audos: medullāros vēžos ($3,0 \pm 0$), papillāros vēžos ($1,78 \pm 0,46$) un folikulāros vēžos ($1,98 \pm 1,06$). Apkārtējos audos ap vēzi tā ekspresija bija ļoti zema vai negatīva.

Secinājumi. CD56 ekspresija ir zema papillārā vēzī un audos ap papillāru vēzi. HBME-1 ekspresija konstatēta tikai papillāra vēža audos. Ciklīns D1 uzrāda nemainīgi augstu ekspresiju vēžu audos pretstatā apkārtējiem audiem. Saskaņā ar iegūtajiem rezultātiem ciklīns D1 ir vērtīgs marķieris, kas var norādīt par vairogdziedzera audu ļaundabīgo dabu. Imūnhistoķīmija ir noderīga metode vairogdziedzera vēža diferenciālajā diagnostikā.